

Implicații juridice ale valului pandemic asupra inițiativei antreprenoriale din România. Panoramă din mijlocul crizei sanitare globale - Partea a II-a -

Drd. Claudia-Florina BOTAR

Școala Doctorală de Contabilitate, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Abstract

The rapidly developing coronavirus pandemic's footprint requires a deeper investigation in terms of the consequences on the business environment. The literature on this subject is vast, as confirmed by the present work, the unprecedented health situation creating the conditions for studies, analyses and syntheses related to the specific framework created by the crisis with resounding effects on the economic world. Highlighting how the pandemic situation has affected the legal position of enterprises, in terms of insolvency, dissolution, deregistration, etc., is the primary goal of the research on the repercussions of the pandemic wave on the entrepreneurial environment. In addition, we want to quickly discuss the level of interest that academics have in the topic, which is a crucial component in understanding the mechanisms underlying the events and their substance. The methods of analysis of the main topic define the methodology of scientific research, being represented by specific research techniques such as literature review, analysis, synthesis and specific means of bibliometrics. Overall, the coronavirus pandemic is significantly affecting businesses' legal circumstances, and researchers from all over the world are becoming interested in this issue.

Keywords: pandemic, research, consequences, entrepreneurship, insolvency, dissolution, legal status

Termeni-cheie: pandemie, cercetare, consecințe, antreprenoriat, insolvență, dizolvare, status juridic

Clasificare JEL: L26, G01, G33

To cite this article: Claudia-Florina Botar, *Implicații juridice ale valului pandemic asupra inițiativei antreprenoriale din România. Panoramă din mijlocul crizei sanitare globale (II)*, *CECCAR Business Review*, N° 5/2024, pp. 1-12, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2024.05.01>

4.2. Profesioniști activi din punct de vedere juridic. Panoramă din mijlocul crizei generate de COVID-19

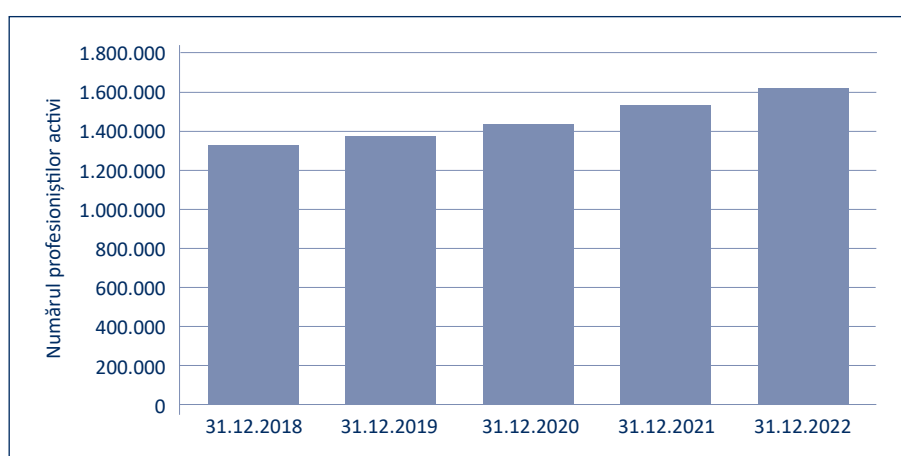
Cifrele din spatele statisticilor publicate de organismele profesionale, autoritățile competente ori instituțiile specializate oferă indicii evidente asupra impactului situației pandemice manifestat pe scena economică a lumii. Analiza acestor date consolidează baza universului cunoașterii temei de cercetare, aspect care oferă validare, veridicitate și relevanță studiului.

Consecințele nefaste ale crizei se răsfrâng și asupra statusului profesioniștilor activi din punct de vedere juridic, adică cei din evidența Oficiului Național al Registrului Comerțului care nu se află în situații pretabile pentru pierderea personalității juridice. În vederea realizării analizei, considerăm profesioniști activi din punct

de vedere juridic persoanele fizice autorizate și persoanele juridice, excluzându-i pe cei cu activitatea suspendată temporar, sucursalele, profesioniștii radiați, pe cei aflați în dizolvare, lichidare, reorganizare judiciară, faliment, insolvență etc.

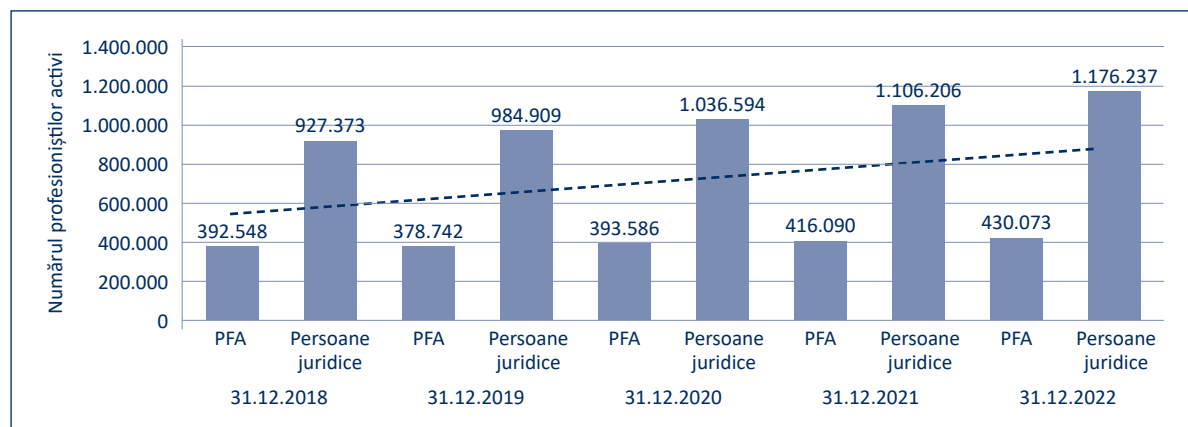
Astfel, în continuare vom vizualiza grafic situația profesioniștilor activi din punct de vedere juridic pentru un interval de cinci ani, înaintea izbucnirii pandemiei, în anul de debut al acesteia și după diminuarea manifestării efectelor negative asupra comunităților. Imaginea de ansamblu ilustrează înregistrarea unui trend ascendent din 2018 până la finele anului 2022, creșterea generală fiind de 21,7%.

Notă: Așa cum am precizat și în prima parte a articolului, publicată în numărul anterior al revistei, toate graficele care urmează reprezintă proiecție proprie pe baza datelor prelevate de pe site-ul Oficiului Național al Registrului Comerțului, www.onrc.ro.

Graficul 6. Profesioniști activi din punct de vedere juridic în intervalul 2018-2022

Structural, rata ascendentă este justificată de trendul crescător al numărului de profesioniști persoane fizice autorizate și persoane juridice, așa cum este relevat mai jos.

Graficul 7. Profesioniști activi din punct de vedere juridic în intervalul 2018-2022 la nivel de structuri (persoane fizice autorizate și persoane juridice)

Dinamica numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic la nivelul județelor arată tendința ascendentă generalizată, conform graficului următor, cea mai semnificativă creștere a acestora din 2018 până la finele anului 2022 regăsindu-se în județul Ilfov, cu o majorare de 44,79%, urmat de Sibiu, cu 28,74%, și Giurgiu, cu 28,62%.

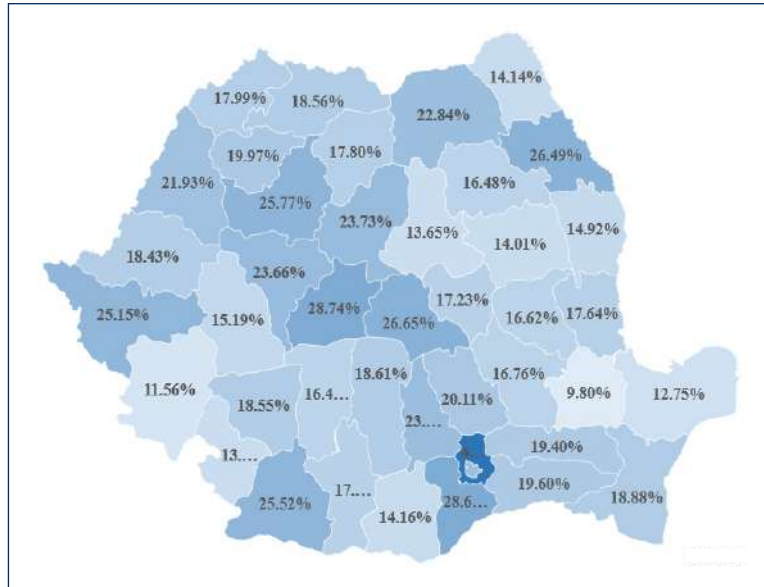
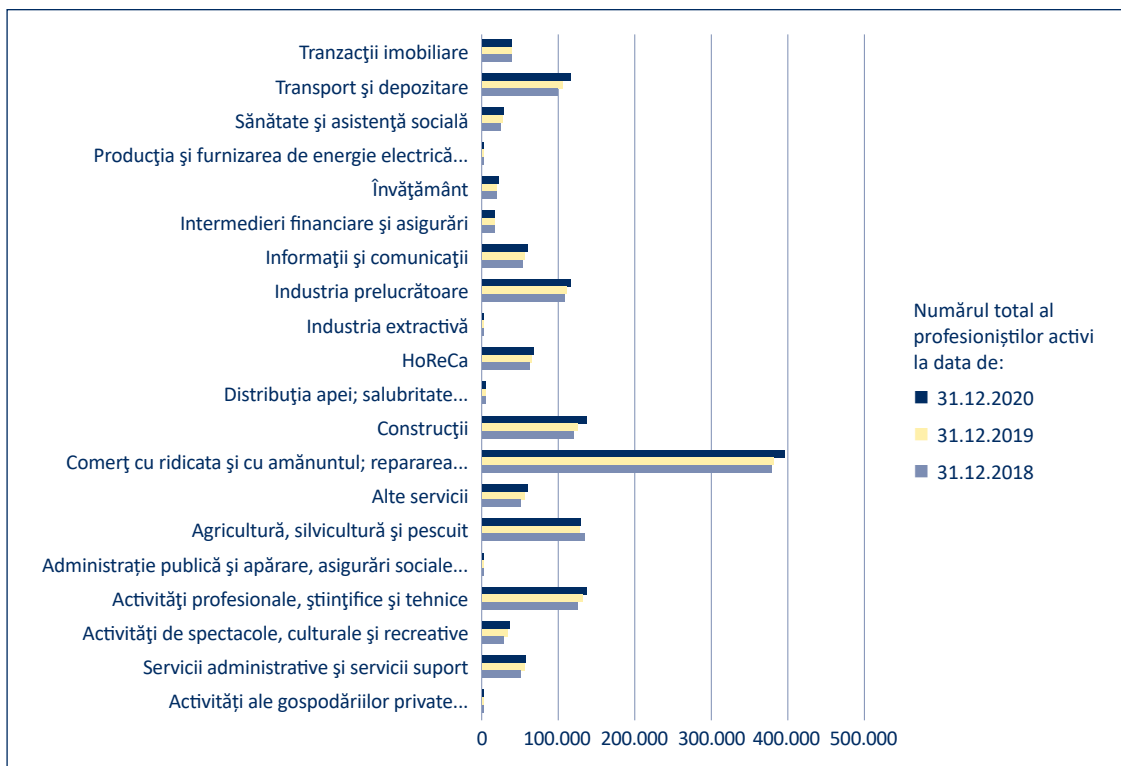

Figura 2. Dinamica numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic la nivel de județe în intervalul 2018-2022

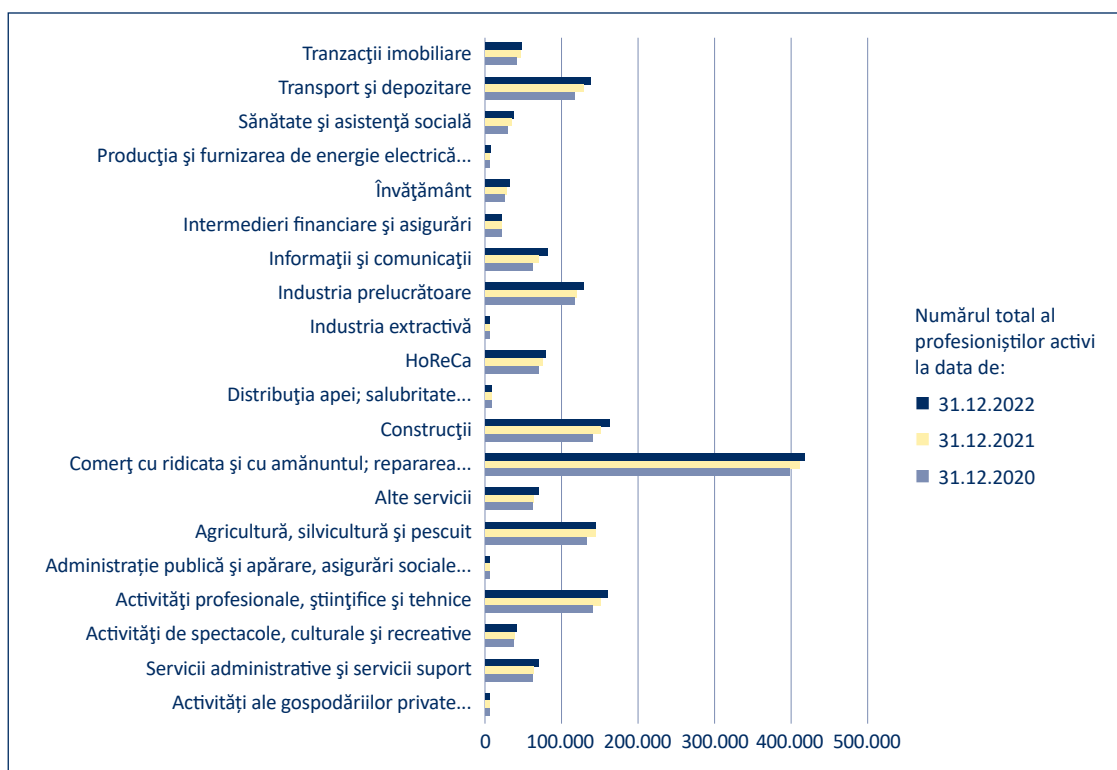
Analiza dinamicii numărului de profesioniști activi în sectorul economic din perspectivă juridică în funcție de codul CAEN este prezentată în graficul de mai jos.

Graficul 8. Dinamica numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic în funcție de codul CAEN în intervalul 2018-2020

Domeniul de activitate în care se înregistrează o scădere în dinamică de 33% a profesioniștilor activi juridic din 2018 până în anul de debut al pandemiei este reprezentat de activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic și activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu, anul 2020 marcând limita inferioară a valorii indicatorului. De asemenea, rate negative remarcăm în domenii precum agricultură, silvicultură și pescuit, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Impactul anilor care au succedat momentul declanșării pandemiei la nivelul indicatorului analizat este reflectat în cele ce urmează.

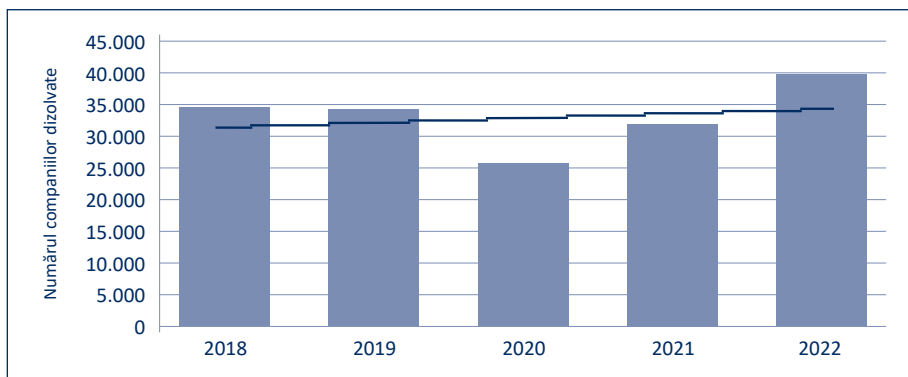
Graficul 9. Dinamica numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic în funcție de codul CAEN în intervalul 2020-2022

O scădere de 21,88% se înregistrează doar la nivelul activităților gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic și activităților gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu, în cazul celorlalte domenii remarcându-se un trend ascendent, cea mai ridicată rată având valoarea de 64,71%, în domeniul producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, urmat de industria extractivă și învățământ, cu 35,99%, respectiv 33,16%.

Per ansamblu, pandemia de COVID-19 nu a avut un impact nefast asupra numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic, răsunetul fiind de intensitate redusă potrivit datelor statistice analizate.

4.3. Dizolvarea companiilor. Panoramă din mijlocul crizei generate de COVID-19

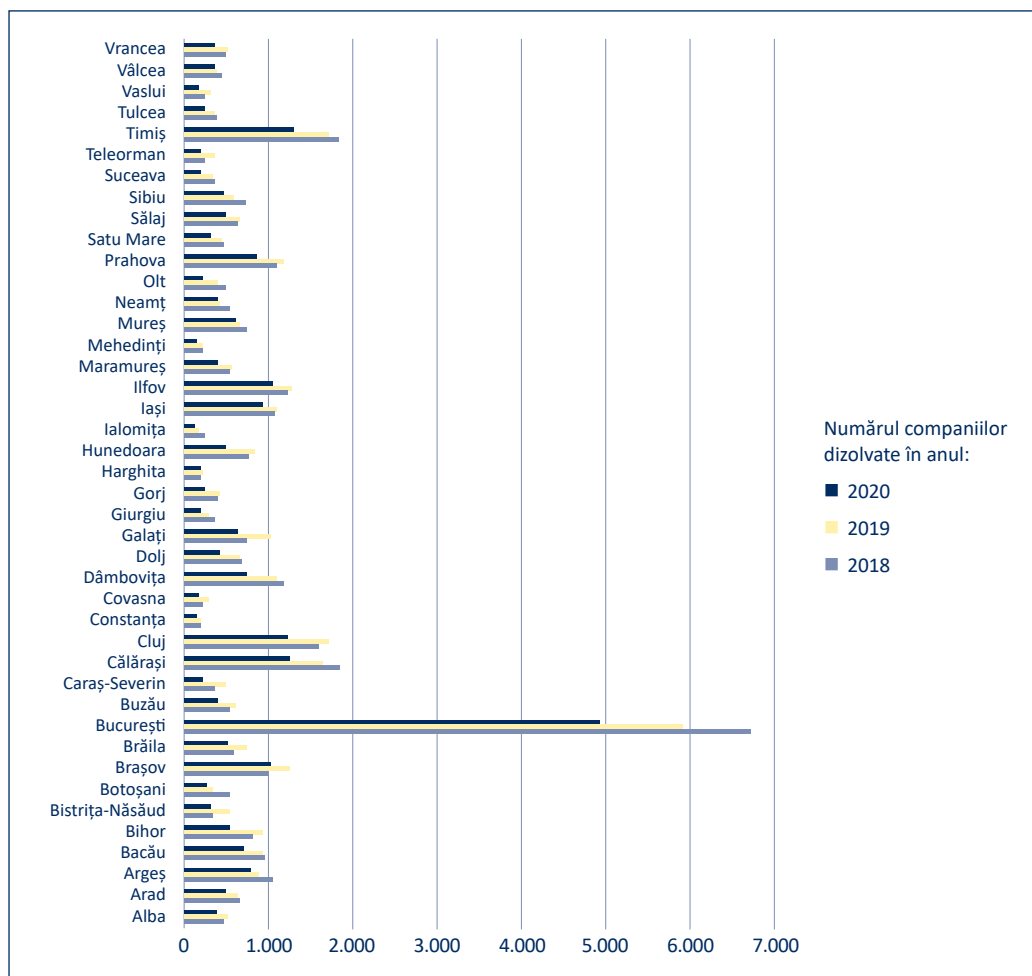
Privită în perspectivă, imaginea de ansamblu a dinamicii numărului de companii dizolvate ilustrează un trend relativ ascendent al acestora, intervenind însă o sincopă în anul de debut al pandemiei, conform graficului următor.

Graficul 10. Dinamica numărului de societăți dizolvate în intervalul 2018-2022

După cum putem observa, în anii precedenți declanșării pandemiei are loc o ușoară scădere a numărului de entități dizolvate (0,81%). Din 2018 până în 2020 se remarcă însă o reducere a indicatorului cu 26,12%, paradoxul putând fi explicat prin schemele de ajutor guvernamental oferite de autorități în timpul crizei sanitare.

Imaginea companiilor dizolvate în perioada 2018-2020 la nivel regional este ilustrată în graficul următor.

Graficul 11. Dinamica numărului de societăți dizolvate la nivel regional în intervalul 2018-2020

Cea mai semnificativă scădere a numărului de companii dizolvate înregistrată în intervalul analizat este identificată în județele Olt, Ialomița și Giurgiu, aspect ilustrat mai jos.

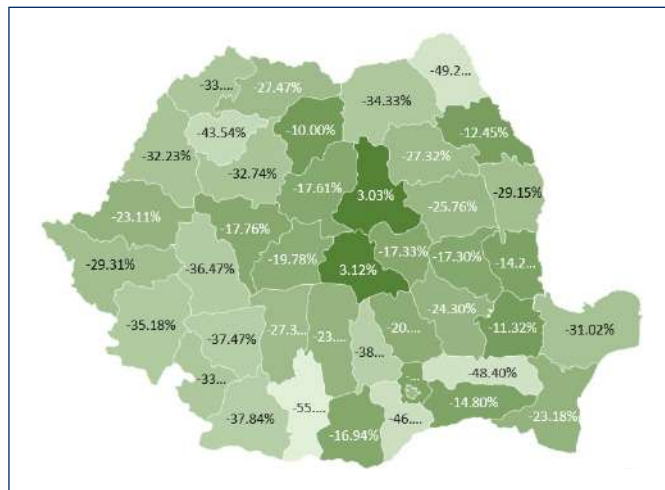
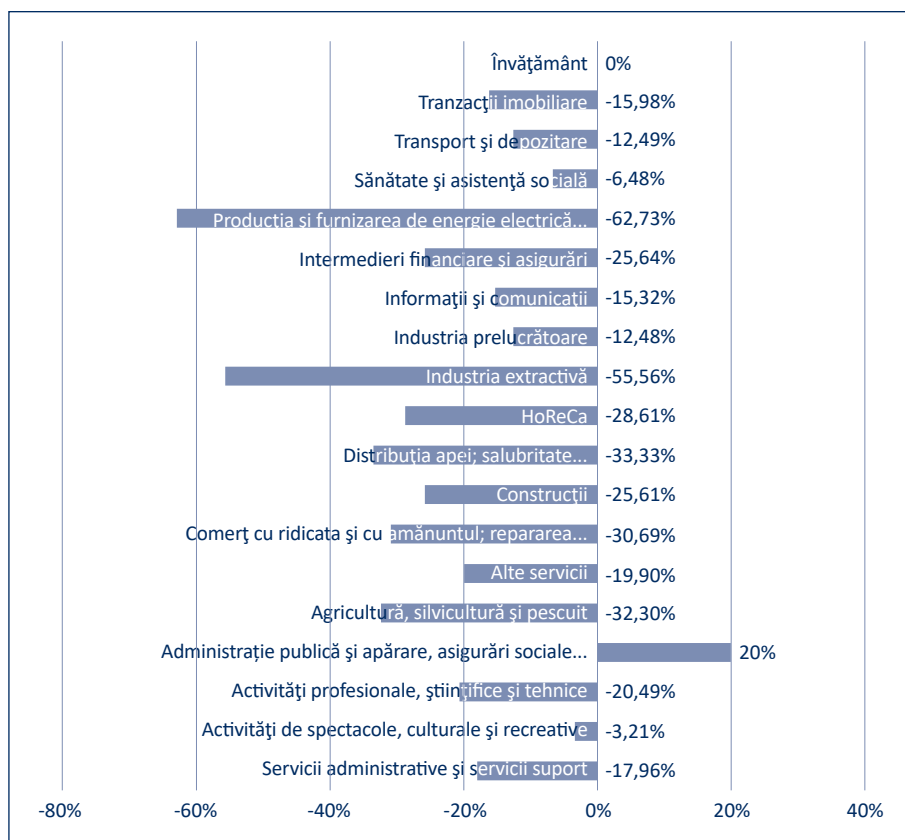

Figura 3. Dinamica numărului de societăți dizolvate la nivel de județe în intervalul 2018-2020

Numărul companiilor dizolvate s-a menținut în intervalul temporal de referință în județe precum Brașov și Harghita.

La nivelul domeniilor de activitate, situația firmelor dizolvate în perioada 2018-2020 se prezintă astfel:

Graficul 12. Dinamica numărului de societăți dizolvate în funcție de codul CAEN în intervalul 2018-2020

Domeniul de activitate în care se înregistrează cea mai semnificativă reducere a numărului de firme dizolvate în perioada analizată este producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, cu o rată în scădere de 62,73%, urmat de industria extractivă, cu o dinamică negativă de 55,56%. Pe latura opusă, sesizăm o ușoară creștere, cu 20%, a indicatorului în administrația publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public.

Situația companiilor dizolvate în intervalul 2020-2022 ilustrează o maximizare a indicatorului cu 54,9%, semnalând o „explozie” comparativ cu perioada anterioară (2018-2020), definită de un trend negativ, aspect prezentat în următoarele figuri.

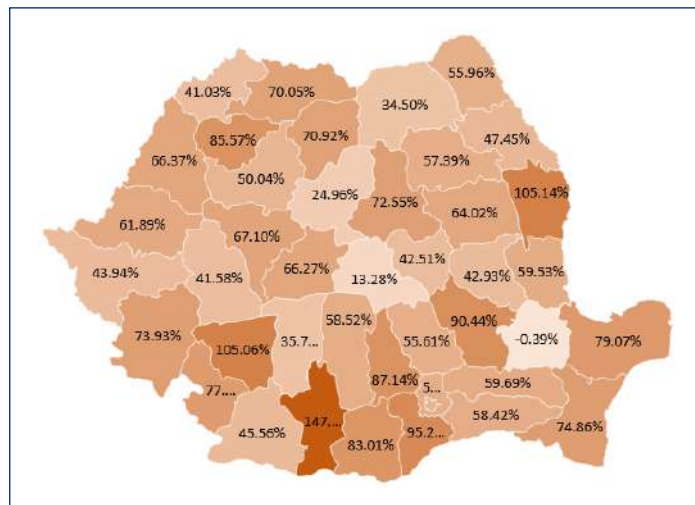
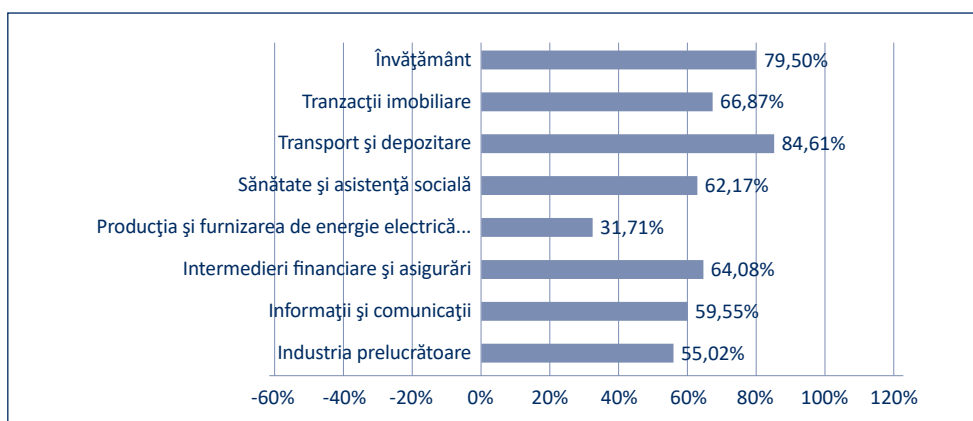

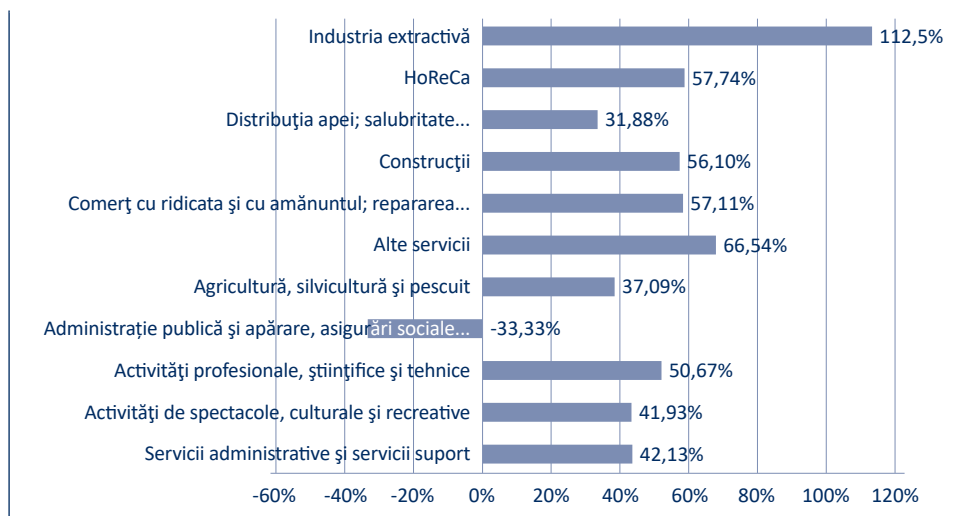
Figura 4. Dinamica numărului de societăți dizolvate la nivel de județe în intervalul 2020-2022

Așadar, conform datelor ilustrate mai sus, cea mai semnificativă creștere a numărului de firme dizolvate în perioada analizată se remarcă în județul Olt, urmat de Vaslui și Gorj. Regiunile cu cele mai scăzute cote înregistrate sunt Brăila, Brașov și Mureș.

Rata de creștere postpandemică a dizolvărilor la nivelul tuturor regiunilor țării poate fi explicată prin rațiuni de natură financiară și fiscală concretizate în limitarea ajutoarelor guvernamentale, anularea anumitor facilități fiscale și finalizarea termenelor de grațiere privitoare la îndeplinirea obligațiilor de plată ale entităților. În cadrul literaturii de specialitate, abordările raportate la motivațiile din spatele dinamicii explozive a statusului juridic al companiilor sunt limitate, aspect care conturează ideea de originalitate a acestui studiu.

Analitic, la nivelul domeniilor de activitate, în intervalul 2020-2022 situația se prezintă astfel:

Graficul 13. Dinamica numărului de societăți dizolvate în funcție de codul CAEN în intervalul 2020-2022

În funcție de codul CAEN, în intervalul temporal 2020-2022 se observă un trend ascendent al companiilor dizolvate. Domeniul de activitate în care se remarcă cea mai ridicată rată a acestora este industria extractivă, cu o cotă în dinamică de 112,5%, urmată de transporturi, depozitare și învățământ. Din perspectivă generală, rata de creștere a dizolvărilor în perioada 2020-2022 depășește 50%.

5. Implicații și concluzii

Furtuna pandemică a zguduit mediul sanitar, economic și social, reprezentând un real test al rezistenței și maturității sectorului economic prin presiunea exercitată asupra antreprenoriatului și prin intermediul lecțiilor oferite de consecințele nefaste ale acesteia, de la impunerea măsurilor restrictive până la instaurarea lockdownului general. (Burz-Pînzaru, 2022)

Prin prisma atributelor sale și a rolului important deținut în economie, antreprenoriatul nu a fost izolat de efectele devastatoare ale crizei sanitare asupra umanității. Pandemia de COVID-19 a determinat deplasarea masivă a interesului lumii academice, cercetătorilor și decidenților din mediul de business către analizarea efectelor sale asupra mediului economic, social și sanitar.

Cercetarea reliefează statusul juridic al companiilor în materie de insolvență și dizolvare și situația profesioniștilor activi din punct de vedere juridic înaintea declanșării pandemiei, în timpul perioadei de criză și după finalizarea sa. Aceasta evidențiază sporirea semnificativă a producției științifice referitoare la tema analizată în intervalul de referință, aspect confirmat de rezultatele generate de căutarea în bazele de date internaționale.

Conlucrarea duală public-privat a reprezentat un pilon esențial în lupta pentru garantarea prosperității economice, a supraviețuirii afacerilor și a îmbunătățirii stării de sănătate a populației pe fondul crizei sanitare. Privitor la gradul de îndeplinire a obiectivelor stipulate în preambulul lucrării, acesta se dovedește a fi semnificativ, ca urmare a metodelor aplicate și a tehnicilor utilizate.

Astfel, primul obiectiv, care vizează conturarea importanței crizei pandemice asupra mediului de cercetare, ilustrează creșterea semnificativă a interesului în această direcție, aspect evidențiat de numărul ascendent al publicațiilor diseminate pe tema pandemiei. Pe baza formulei de căutare (All=(COVID-19) or All=(Coronavirus) or All=(SARS-CoV-2) or All=(Coronavirus disease 2019) or All=(2019-nCov) or All=(Pandemic)) aplicate în baza de date internațională Web of Science la categoriile economie, finanțe, management și business sunt returnate 21.708 rezultate concretizate în articole, materiale editoriale, documente de procedură, capitole de cărți etc.

Al doilea obiectiv al cercetării prezintă influența crizei pandemice asupra statusului juridic al companiilor în materie de insolvență și dizolvare și a situației profesioniștilor activi din punct de vedere juridic. Se constată o tendință generală de minimizare a inițiativei în direcția derulării operațiunii de insolvență în rândul companiilor la nivelul județelor în anul declanșării pandemiei. Explicația constă în impunerea unor măsuri de către autoritățile competente, printre care suspendarea dreptului de inițiere a procedurii de insolvență din partea debitorilor ori protejarea acestora cu privire la solicitarea demarării procedurii la cererea creditorilor pe toată durata stării de urgență, în vederea prevenirii falimentului întreprinderilor pe fondul stării de criză cu caracter temporar.

Procedurile de insolvență demarate înainte de pandemie (în 2018 și 2019) înregistrează valori majorate, urmând să scadă drastic în momentul de debut al crizei, pentru ca apoi să crească (în 2021 și 2022). Măsurile guvernamentale impuse pe timp de criză au contribuit la amânarea apariției efectului de domino în materie de insolvență în rândul companiilor cu un grad ridicat de sensibilitate economică pe fondul instituirii carantinei generale. Anul 2021 a fost marcat de o ușoară creștere a numărului de entități intrate în insolvență la nivelul tuturor județelor, rata de sporire fiind în jurul a 8% comparativ cu anul precedent. Totodată, cu notă generală, privitor la situația analizată, cifrele s-au dublat în anul 2022 față de anul de debut al pandemiei, înregistrându-se o creștere de 16,77% a firmelor aflate în dificultate economică înțeleasă prin demararea procedurii insolvenței.

O privire de ansamblu asupra dinamicii insolvenței denotă o serie de modificări la un an de la apariția crizei sanitare. Astfel, arile de activitate care au cunoscut o creștere în ce privește insolvența companiilor în 2021 față de 2020 sunt serviciile administrative și serviciile suport, cu o rată în dinamică de 32,09%, fiind urmate de alte servicii. Dificultăți economice se identifică și la nivelul HoReCa, al activităților de spectacole, culturale și recreative și al învățământului.

O scurtă analiză a dinamicii intrării în insolvență a profesioniștilor în 2022 comparativ cu 2020 relevă faptul că domeniul de activitate afectat semnificativ post COVID-19 este învățământul, cu o creștere a ratei intrării în insolvență de 65,22%, urmat de alte servicii, cu 59,3%, și de construcții, cu o majorare de 43,14%. Măsurile guvernamentale adoptate ca răspuns la apariția colapsului financiar cauzat de pandemie au stopat considerabil falimentarea companiilor, numărul acestora reducându-se cu 70% în 2021 față de 2019.

Printre regiunile afectate semnificativ de intrarea în insolvență a companiilor se identifică America de Nord, cu un index de 36%, un număr semnificativ de entități declarându-și insolvența la un an de la debutul crizei sanitare mondiale. Indexul global care măsoară rata insolvenței în rândul firmelor înregistrează o creștere cu 27% în 2022 față de 2019, cel mai ridicat nivel fiind înregistrat în America de Nord. Anul declanșator al perioadei de criză marchează consemnarea celor mai numeroase rate negative privind demararea procedurii insolvenței, 31 de țări din cele 44 cuprinse în studiu raportând astfel de valori.

Legislația privind insolvența oferă o serie de mecanisme cu rolul de a reduce efectele negative generate de derularea procedurii în cazul unor situații de criză. Cercetarea insolvenței pe fondul pandemiei în cadrul literaturii de specialitate este confirmată prin creșterea numărului de materiale apărute cu preponderență în 2019 (355) și 2020 (344), rezultate obținute prin intermediul platformei WoS.

Imagina de ansamblu a numărului de profesioniști activi din punct de vedere juridic pe parcursul perioadei de referință ilustrează un trend ascendent din 2018 până la finele anului 2022, creșterea generală fiind de 21,7%. Domeniul de activitate în care se înregistrează o scădere cu 33% a profesioniștilor activi juridic din 2018 până în anul de debut al pandemiei este reprezentat de activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic și activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu, anul 2020 marcând limita inferioară a indicatorului. De asemenea, rate negative remarcăm în domenii precum agricultură, silvicultură și pescuit. Pandemia nu a avut un impact nefast asupra numărului de profesioniști activi, răsunetul fiind de intensitate redusă conform datelor statistice analizate.

Dinamica dizolvărilor ilustrează o tendință relativ ascendentă a acestora, intervenind o sincopă însă în anul de debut al pandemiei. Anii precedenți declanșării acesteia sunt caracterizați de o ușoară scădere a numărului de entități aflate în dizolvare (0,81%). De la începutul anului 2018 până în 2020 se remarcă însă o reducere a indicatorului cu 26,12%. Paradoxul poate fi explicat prin schemele de ajutor guvernamental oferite de autorități în vederea contracarării consecințelor crizei sanitare.

Imaginea retrospectivă a situației dizolvării companiilor în intervalul temporal analizat ilustrează o maximizare a indicatorului cu 54,9%, semnalând o „explozie” comparativ cu perioada anterioară (2018-2020), definită de un trend negativ. Rata de creștere postpandemică a dizolvărilor la nivelul tuturor județelor poate fi explicată prin rațiuni de natură financiară și fiscală concretizate în limitarea ajutoarelor guvernamentale, anularea anumitor facilități fiscale și finalizarea termenelor de grațiere privitoare la îndeplinirea obligațiilor de plată ale entităților.

În funcție de codul CAEN, în perioada 2020-2022 se observă un trend ascendent al companiilor dizolvate. Domeniul de activitate în care se remarcă cea mai ridicată rată a acestora este industria extractivă, cu 112,5%, urmată de transporturi, depozitare și învățământ. Din perspectivă generală, rata de creștere a dizolvărilor în perioada 2020-2022 depășește 50%.

Referitor la atributul originalității studiului efectuat, acesta este concretizat în analiza statusului juridic al companiilor autohtone într-o perioadă de profundă destabilizare economică și sanitară pentru întreaga umanitate. Deși impactul crizei generate de COVID-19 asupra sectorului economic este amplu dezbătut, literatura de specialitate nu tratează aspecte corelate cu evoluția insolvenței și a dizolvării pe fondul crizei pandemice. Astfel, lucrarea se remarcă prin analiza statusului juridic al firmelor în materie de insolvență și dizolvare și a situației profesioniștilor activi din punct de vedere juridic în intervalul 2018-2022, o perioadă de triplu impact pentru evoluția umanității.

Printre limitările studiului remarcăm restrângerea analizei la un reper temporal relativ redus, și anume cinci ani. Aceasta poate fi extinsă pe o durată mai îndelungată astfel încât să fie măsurat și efectul altor faze ale recesiunii economice asupra mediului antreprenorial din România. Investigația se poate îndrepta și asupra anumitor companii de notorietate la nivel autohton pentru a cunoaște gradul declinului economic al acestora în materie de insolvență și dizolvare. De asemenea, studiul poate depăși granițele țării noastre prin cuprinderea mai multor firme din țări europene și identificarea impactului perioadei de triplă influență și asupra entităților din mediile economice moderne, cu un grad de avansare considerabil. Aceste aspecte, precum și dezvoltarea celor aferente analizei bibliometrice a problematicii pot face obiectul unui viitor studiu.

Bibliografie

1. Archanskaia, E., Canton, E., Hobza, A., Nikolov, P., Simons, W. (2023), *The Asymmetric Impact of COVID-19: A Novel Approach to Quantifying Financial Distress Across Industries*, European Economic Review, vol. 158, <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2023.104509>.
2. Boeriu, V. (2021), *Pandemia a demonstrat că limitele există pentru a fi depășite, în special în sănătate*, Deloitte România, <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/tax/articles/pandemia-a-demonstrat-ca-limitele-exista-pentru-a-fi-depasite--in-special-in-sanatate.html>.
3. Botar, C.-F. (2023), *Implicații ale valului pandemic asupra inițiativei antreprenoriale din România*, CECCAR Business Review, nr. 5, pp. 2-14, <https://doi.org/dx.doi.org/10.37945/cbr.2023.05.01>.
4. Burz-Pînzaru, A. (2021), *Antreprenoriatul român în anii pandemiei*, Deloitte România, <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/legal/articles/antreprenoriatul-roman-in-anii-pandemiei.html>.

5. Burz-Pînzaru, A. (2022), *Antreprenoriatul românesc: testul „furtunii perfecte”*, Deloitte România, <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/about-deloitte/articles/antreprenoriatul-romanesc-testul-furtunii-perfecte.html>.
6. Demmou, L., Calligaris, S., Franco, G., Dlugosch, D., McGowan, M.A., Sakha, S. (2021), *Insolvency and Debt Overhang Following the COVID-19 Outbreak: Assessment of Risks and Policy Responses*, OECD, <https://doi.org/10.1787/747a8226-en>.
7. Djankov, S., Zhang, E. (2021), *When Insolvent Firms Become a Worry, Revise Bankruptcy Laws*, în *ECB Forum on Central Banking. Beyond the Pandemic: The Future of Monetary Policy. Conference Proceedings, 28-29 September 2021*, European Central Bank, pp. 53-59.
8. Dörr, J.O., Licht, G., Murmann, S. (2022), *Small Firms and the COVID-19 Insolvency Gap*, *Small Business Economics*, vol. 58, pp. 887-917, <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00514-4>.
9. Elsinger, H., Fessler, P., Kerbl, S., Schneider, A., Schürz, M., Wiesinger, S. (2021), *The Calm Before the Storm? Insolvencies During the COVID-19 Pandemic*, *Financial Stability Report*, nr. 41, pp. 57-76.
10. Eni, M. (2022), *Scientific Communication in Online Environment*, <https://doi.org/10.5281/ZENODO.7129543>.
11. Gurrea-Martínez, A. (2020), *Insolvency Law in Times of COVID-19*, *Ibero-American Institute for Law and Finance*, Working Paper 2/2020, <https://doi.org/10.2139/ssrn.3562685>.
12. Kaya, O. (2022), *Determinants and Consequences of SME Insolvency Risk During the Pandemic*, *Economic Modelling*, vol. 115, <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2022.105958>.
13. Koshcheeva, E.S., Minnullina, K.A., Folgerova, J.N. (2021), *Insolvency Law Adaptation to the Covid-19 New Challenges: The Process of Destigmatisation and the Focus on the Rehabilitation of Business*, *SHS Web of Conferences*, vol. 126, <https://doi.org/10.1051/shsconf/202112606005>.
14. Lalinsky, T., Pál, R. (2022), *Distribution of COVID-19 Government Support and Its Consequences for Firm Liquidity and Solvency*, *Structural Change and Economic Dynamics*, vol. 61, pp. 305-335, <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2022.03.008>.
15. Lică, F.I. (2012), *Noțiunea de insolvență și bancrută în legislația română*, *Studii Juridice Universitare*, nr. 1-2, pp. 185-188, https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/47503.
16. Menezes, A., Gropper, A. (2021), *Overview of Insolvency and Debt Restructuring Reforms in Response to the COVID-19 Pandemic and Past Financial Crises*, *World Bank*, <https://doi.org/10.1596/35425>.
17. Munteanu, F., Niță, M., Stanciu, M. (2020), *Procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență pe durata stării de alertă – primele măsuri adoptate în contextul actualei pandemii*, *Deloitte România*, <https://www2.deloitte.com/ro/en/pages/business-continuity/articles/procedurile-de-prevenire-a-insolventei-si-de-insolventa-pe-durata-starii-de-alerta-primele-masuri-adoptate-in-contextul-actualei-pandemii.html>.
18. Muro, S. (2021), *The Calm Before the Storm: Early Evidence on Business Insolvency Filings After the Onset of COVID-19*, *Guidance Notes on the COVID-19*, *World Bank Group*, Washington, D.C.
19. Nagy, C.M., Ghica, E.D. (2022), *Modalitățile de restructurare care vizează reducerea sau încetarea activității unei societăți*, *Studii Juridice Universitare*, nr. 2, pp. 123-130, <https://doi.org/10.54481/sju.2022.2.10>.
20. Nogueira, G. (2022), *Corporate Insolvency and Restructuring During COVID-19*, *Banco de Portugal Economic Studies*, vol. 8, nr. 3, pp. 3-25, <https://ideas.repec.org/a/ptu/bdpart/e202208.html>.
21. Pesme, J. (2022), *Stimulus Prevented a Global Flood of Post-COVID Insolvencies; Bankruptcy Reforms Remain Urgent*, *World Bank Blogs*, <https://blogs.worldbank.org/psd/stimulus-prevented-global-flood-post-covid-insolvencies-bankruptcy-reforms-remain-urgent>.
22. Simion, C., Preda, A. (2020), *Investițiile în cercetare-dezvoltare, o cale de ieșire din criza generată de COVID-19. Cum se poziționează România?*, *Deloitte România*, <https://www2.deloitte.com/ro/en/pages/business-continuity/articles/investitiile-in-cercetare-dezvoltare-o-cale-de-iesire-din-criza-generata-de-covid-19-cum-se-pozitioneaza-romania.html>.

23. Singh, R., Thakkar, H. (2021), *Settlements and Resolutions Under the Insolvency and Bankruptcy Code: Assessing the Impact of Covid-19*, The Indian Economic Journal, vol. 69, nr. 3, pp. 568-583, <https://doi.org/10.1177/00194662211013218>.
24. Stef, N., Bissieux, J.-J. (2022), *Resolution of Corporate Insolvency During COVID-19 Pandemic. Evidence from France*, International Review of Law and Economics, vol. 70, <https://doi.org/10.1016/j.irl.2022.106063>.
25. Yelin, D., Wirtheim, E., Vetter, P., Kalil, A.C., Bruchfeld, J., Runold, M., Guaraldi, G., Mussini, C., Gudiol, C., Pujol, M., Bandera, A., Scudeller, L., Paul, M., Kaiser, L., Leibovici, L. (2020), *Long-Term Consequences of COVID-19: Research Needs*, The Lancet Infectious Diseases, vol. 20, nr. 10, pp. 1115-1117, [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(20\)30701-5](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(20)30701-5).
26. Zupic, I., Čater, T. (2015), *Bibliometric Methods in Management and Organization*, Organizational Research Methods, vol. 18, nr. 3, pp. 429-472, <https://doi.org/10.1177/1094428114562629>.
27. Allianz (2021), *Riscul de insolvență: explicarea efectului de domino al pandemiei de Covid-19*, Allianz Trade, https://www.allianz-trade.com/ro_RO/stiri-si-analize/sfaturi-de-afaceri/carta-electronica-riscul-de-insolventa-si-efectul-de-domino-al-pandemiei-de-covid-19/riscul-de-insolventa-explicarea-efectului-de-domino-al-pandemiei-covid-19.html.
28. Allianz (2022), *2021-2022: Vaccine Economics*, Allianz Trade, https://www.allianz-trade.com/en_global/news-insights/economic-insights/2021-22-vaccine-economics.html.
29. Banca Europeană de Investiții (2022), *Răspunsul prin inovare. Raport de activitate 2021*, https://www.eib.org/attachments/publications/eib_activity_report_2021_ro.pdf.
30. European e-Justice Portal (2021), *Impactul COVID-19 în materie civilă și de insolvență*, https://e-justice.eu/37843/RO/covid19_impact_on_civil_and_insolvency_matters?ROMANIA&member=1.
31. KPMG (2022), *Facilități fiscale și alte instrumente de stimulare a activităților de cercetare-dezvoltare – un potențial semnificativ la îndemâna României*, https://doingbusiness.ro/media/files/636df41e12be5_cercetare_dezvoltare_inovare_web.pdf.
32. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (2020), *Pilonul III – Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice*.
33. Legea societăților nr. 31/1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 1.066/17.11.2004, cu modificările și completările ulterioare.
34. Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial nr. 466/25.06.2014, cu modificările și completările ulterioare.